

Česká republika

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Waldorfská mateřská škola, Praha 3, Koněvova 240a

Koněvova 240a/2497

Identifikátor školy: 600 035 981

Termín konání komplexní inspekce: 9.,10.,14. a 16. dubna 2003

Čj.:	010 0331/03-1005
Signatura:	ka3aw109

CHARAKTERISTIKA PŘEDŠKOLNÍHO ZAŘÍZENÍ

Předškolní zařízení zřizované městskou částí Praha 3, Havlíčkovo náměstí 9/700 sdružuje mateřskou školu s kapacitou 75 dětí a školní jídelnu s kapacitou 95 jídel. Zařízení je od roku 1996 příspěvkovou organizací. Mateřská škola pracuje dle principů waldorfské pedagogiky a má rovněž právo užívat toto označení ve svém názvu. Výjimka z počtu dětí je dle Dohody o stanovení počtu tříd a počtu dětí pro tento školní rok uzavřena na 3krát 24 dětí a tomuto počtu také odpovídá skutečný stav zapsaných dětí. Třídy jsou věkově smíšené, celkem 5 dětí má odloženou povinnou školní docházku. V budově Koněvova 240a sídlí zařízení třetí školní rok.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek výchovně-vzdělávací práce mateřské školy
- materiálně-technických podmínek výchovně-vzdělávací práce mateřské školy
- průběhu a výsledků výchovně-vzdělávací práce v mateřské škole

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PRÁCE MATEŘSKÉ ŠKOLY

Pedagogický sbor je obsazen šesti učitelkami včetně ředitelky školy. Pět učitelek splňuje požadavky na odbornou a pedagogickou způsobilost, šestá učitelka nikoliv, absolvovala však gymnázium, střední odbornou školu zaměřenou na pedagogiku volného času a kromě toho mezinárodní studium Eurytmie ve Vídni. Její působení je v souladu s ostatními učitelkami. Část sboru má ukončené studium waldorfské pedagogiky, druhá část teprve studuje. Kolektiv se v posledních dvou letech nově vytváří a s tím také souvisí různá délka praxe jednotlivých pedagogů. Ředitelka spolu s další učitelkou mají pedagogickou praxi přes 20 let, ostatní teprve několik let.

Ředitelka musela v uplynulém období budovat nový kolektiv, protože po přestěhování do větší budovy bylo možné školu rozšířit, zároveň stávající učitelky odešly na mateřskou dovolenou. Podařilo se jí zajistit učitelky, které vyznávají filosofii waldorfské pedagogiky a mají skutečný zájem o práci v mateřské škole. Svým postojem a přístupem k práci je učitelkám vzorem, zároveň vytváří klidnou a vstřícnou pracovní atmosféru. Účinným nástrojem řízení jsou časté pedagogické rady, jejichž náplní jsou jak organizační, tak metodické a koncepční otázky. Kontrolní činnost pokrývá celý provoz, ale v důsledku zvoleného rozdělení služeb, kdy ředitelka pravidelně vykonává přímou výchovnou povinnost u dětí v dopoledních hodinách, je založena především na namátkových kontrolních vstupech. Záznamy z hospitační činnosti dokladují dovednost ředitelky odborně posoudit klady a nedostatky v práci učitelek, avšak jejich celkově malý počet snižuje efektivitu hospitační činnosti.

Také v dalším vzdělávání jde ředitelka učitelkám příkladem, právě dokončuje vysokoškolské studium pedagogiky na Filosofické fakultě UK. Další učitelka studuje na Pedagogické fakultě speciální pedagogiku. Ostatní učitelky se účastní pravidelných seminářů waldorfské pedagogiky.

Organizace chodu školy je upravena řádem školy a pracovními náplněmi jednotlivých zaměstnanců a je funkční. Spolupráce s rodiči je velmi neformální a úzká. Rodiče při předávání

děti každodenně s učitelkami komunikují, sdělují důležité informace, mnozí nabízejí svou pomoc. Zcela samozřejmě se zúčastňují četných společných akcí a slavností, při kterých se stávají aktivními spoluvůrci. Škola pro ně pořádá i vzdělávací akce a pravidelné individuální hovory o dětech.

Personální podmínky jsou z hlediska odbornosti učitelek i z hlediska vedení lidí velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PRÁCE MATEŘSKÉ ŠKOLY

Waldorfská mateřská škola je umístěna v účelové budově ze 60. let minulého století. Po přestěhování bylo možné uspokojit zájem rodičů a školu rozšířit na trojtřídní. Prostory čtvrté třídy jsou využívány k eurytmii, k organizování různých akcí a dvakrát v týdnu slouží mateřskému centru. Prostorové uspořádání interiéru je vhodné pro realizaci zvoleného programu. V přízemí jsou šatny všech tříd, kancelář ředitelky a kuchyně. V prvním i ve druhém patře jsou dvě a dvě třídy, přípravný jídelna a dvě menší víceúčelové místnosti. Každá třída má dvě nevelké místnosti a navazující sociální zařízení, která všechna prošla před několika lety rekonstrukcí. Přilehlá školní zahrada se vzrostlými stromy vytváří znamenité zázemí pro hry a činnosti dětí po celý rok. Kovové i dřevěné herní prvky jsou dostatečně dětmi využívány. Zahrada slouží i k organizování společných akcí pro děti a rodiče v průběhu školního roku. Zjištěna však byla špatná kvalita zahradních cestiček, které jsou nerovné a kamenité, takže mohou být zdrojem úrazu.

Vybavení školy odpovídá zvolenému programu. Všechny třídy jsou dostatečně zásobeny různorodými prvky ze dřeva, doplněné o nejrůznější přírodniny. Zájem o hry vzbuzuje i členitě uspořádaný nábytek, který byl z části přestěhován z bývalých prostor waldorfské mateřské školy. Členěný prostor, doplněný ve všech hernách o vestavěné patro, vytváří žádoucí zákoutí nejen pro hry dětí, ale i pro jejich odpočinek. Také ve třídách, mimo kuchyňského koutu, využívaného i dětmi, jsou vytvořeny různé herní koutky, vybavené pro pracovní či výtvarné činnosti. Celkově působí úprava prostor příjemným dojmem. Výzdobu interiéru tříd doplňují přírodniny a výrobky dětí a učitelek. Méně vhodný je sedací nábytek ve dvou třídách, a to nejen z hlediska velikosti, ale i z hlediska uspořádání a počtu míst vzhledem k zapsaným dětem. Pouze v jedné třídě odpovídá současným požadavkům. Hraček a didaktických pomůcek ze dřeva a přírodního materiálu je ve všech třídách přiměřené množství, široká nabídka dřevěných stavebnic a různých polotovarů uspokojuje zájem dětí. Hračky a pomůcky jsou umístěny na dosah dětí, což působí na děti motivačně. Oproti běžným mateřským školám je ve třídách řada netradičních pomůcek, se kterými se děti postupně seznamují. Učitelky podporují zájem dětí o pomůcky a starají se o jejich přitažlivost.

Pomůcky i hračky jsou dětmi přirozeným způsobem využívány. Jejich doplňování provádí ředitelka po dohodě s učitelkami.

Materiálně technické podmínky jsou průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VÝCHOVNĚ-VZDĚLÁVACÍ PRÁCE V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Realizace výchovně-vzdělávacího programu

Mateřská škola uplatňuje principy waldorfské pedagogiky. Školní vzdělávací program srovnává obecné zásady této pedagogiky s cíli Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Program je přizpůsoben podmínkám školy. Zdůrazněna je výchova nápodobou, zachování rytmu a opakování. Základem krátkodobých plánů, které učitelky ve třídách zpracovávají, je celoroční plán slavností, ke kterým se v jednotlivých třídách přiřazují náměty na práci s textem, hudebně pohybové činnosti, výtvarné činnosti, pečení, pobyt venku a klasické pohádky. Plány jsou přizpůsobeny schopnostem dětí v jednotlivých třídách a podporují jejich vývoj.

Povinná dokumentace tříd i školy je vedena řádně, na předepsaných tiskopisech. Přípomínky ze strany ČŠI se vztahovaly k některým málo průkazným záznamům v Přehledech výchovné práce a k nedostatkům v dokumentaci o dětech.

Naplňování výchovně-vzdělávacích cílů hodnotí ředitelka společně s učitelkami při pravidelných diskusích a metodických sdruženích.

Vzdělávací program mateřské školy je naplňován v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávacího programu

Během komplexní inspekce byly provedeny hospitace ve všech třídách u pěti učitelek včetně ředitelky. Šestá učitelka byla v době inspekce v pracovní neschopnosti. Úplná odborná a pedagogická způsobilost se příznivě odrážela na kvalitě pedagogické práce. Všechny učitelky uplatňují ve svém působení principy waldorfské pedagogiky.

Pro waldorfskou pedagogiku je charakteristický pevně stanovený řád a pravidelný rytmus, vzor učitelky a princip napodobování, důraz na úklid, sebeobsluhu a podíl dětí na přípravě jídla a prostor pro rozvoj jazyka především formou poslechu textů a recitace veršů. Významné jsou také tradiční slavnosti během celého roku, které jsou spojeny s křesťanským kalendářem.

Spontánní činnosti

Ve všech třídách byl učitelkami vytvořen dostatečný časový prostor pro rozvíjení spontánních her i odpovídající prostředí. Přístup učitelek k dětem byl jednotný, tedy vstřícný, neomezující, ale zároveň také nepřiliš podněcující. Děti si mohly vybrat jak místo pro hru, tak pomůcky a kamaráda a mohly si také zvolit spontánní pohybové aktivity, čehož přiměřeně využívaly. K učitelkám se obracely s důvěrou a jejich chování působilo přirozeně. Samostatnost v rozhodování dětí se v několika případech projevila vyřešením vzniklých nedorozumění bez vyžadování účasti učitelky. Učitelky měly o všech dětech přehled, jejich hlavní pozornost však směřovala k výtvarné činnosti, která má v programu školy své pravidelné místo během spontánních aktivit. Pestrá nabídka i vlastní volba činnosti děti většinou uspokojila. Děti většinou volily námětové hry v pokojíčcích (ve vestavěných patrech), popřípadě v dalších koutcích nebo tvořivé činnosti se stavebnicemi.

Řízené činnosti

Řízené činnosti jsou realizovány při výtvarné či pracovní činnosti během spontánního bloku, dále v ranním kruhu, při poslechu pohádky před obědem, při eurytmii, která probíhá jedenkrát týdně a také při stolování, které má svůj osobitý rituál. Při všech těchto činnostech je významný pravidelný režim a vzor učitelky, která děti nepoučuje, ale motivuje k napodobování.

Charakter činností umožňuje dětem plné zapojení a získávání dovedností vlastní činností. Učitelky dbají na vstřícný postoj i respektování individuálních potřeb dětí, ale ne vždy se jim daří vyvážit příležitosti k verbálnímu projevu dětí. Během sledovaných činností převažovala verbální aktivita učitelek, děti při řízených činnostech spíše jen opakovaly text po učitelce. Přirozené učení je významně využíváno při stolování, kdy děti připravují nádobí, nalévají čaj, rozdávají pečivo a pomáhají učitelce s mytím nádobí po jídle. Jejich dovednosti v této oblasti jsou nadprůměrné. Naopak při ranním kruhu či poslechu pohádky jde spíše o opakování a napodobování rytmických a motorických etud. Ačkoliv tyto principy odpovídají waldorfské pedagogice, během inspekce bylo patrné, že některým dětem chyběla příležitost pro jejich větší aktivitu.

Výtvarné a pracovní činnosti se během týdne pravidelně střídají a zahrnují i práci s včelím voskem a pečení chleba či jiného pečiva. Během inspekce probíhalo jeden den zapouštění barev do vlhkého podkladu a další den malování a zdobení kraslic. Do činností se děti zapojují postupně nebo po větších skupinách. Učitelky dětem v souladu s metodikou techniku nevysvětlují, ale pouze předvádějí a děti ji napodobují. Ty děti, které přišly do mateřské školy později, byly při tomto principu práce v určité nevýhodě, protože bezprostřední vzor učitelky neměly, mohly napodobovat pouze ostatní děti.

Ranní kruh pod vedením ředitelky i ostatních učitelek probíhal podle zažitého schématu a jeho obsahem byly říkadla s pohybem, písňe, hra na tělo i pohybové hry. Děti se účastnily s chutí a soustředěně prováděly hru na tělo. Přínosné bylo i to, že ředitelka vytvořila v závěru prostor pro spontánní projev, kterého jeden chlapec využil a ostatním sdělil svůj zážitek z předchozího dne.

Eurytmie vedená učitelkou, která absolvovala odborné vzdělávání v této oblasti, byla pečlivě připravená a obsahově zajímavá a pestrá. Zejména hudebně pohybové prvky a prvky tvořivé dramatiky přijímaly děti s velkým zaujetím a projevíly schopnost pohotové reakce, přizpůsobení i výborné rytmické dovednosti.

Poslech klasické pohádky probíhal před obědem. V souladu s principy se jedna pohádka opakuje pět až deset dní, s tím, že děti si postupně uvědomují jednání postav, vztahy i krásu jazyka. Vedení těchto činností bylo u všech učitelek v podstatě shodné, učitelka vždy čte nebo vypráví, děti poslouchají a příležitostně učitelku doplňují.

Při přípravě i vlastním stolování jsou děti aktivní a samostatné. Před začátkem jídla i po jeho skončení probíhá společné poděkování Slunci i Zemi a tento rituál je dětmi přijímán zcela přirozeně. Zvolená organizace, kdy svačina končí společně a děti, které jsou rychlejší, musí po jídle čekat na ostatní a na společný závěr, zcela odpovídá principům zvoleného programu a vede děti k sebekázni. Nedostatkem však je, že děti nemají ráno po příchodu k dispozici pití, první nápoj dostávají až při svačině, zhruba v 9:30 hodin.

Jako nedostatečná byla shledána péče o hygienické návyky. V umývárkách nemají děti dobře označená místa na ručník, takže nepoužívají důsledně jen svůj a nemají v tomto smyslu ani vypěstované návyky. Také návyk pravidelného mytí rukou není u mnoha dětí zatím upevněný a učitelky této otázce nevěnují dostatečnou pozornost.

Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Průběhové výsledky u dětí odpovídají zvolenému programu, který je osobitý a od běžného se v mnoha směrech odlišuje.

Děti mají nadprůměrné dovednosti v oblasti sebeobsluhy při stolování, bez potíží si mažou pečivo, nalévají čaj, utírají umyté nádobí. Naopak hygienické návyky byly shledány jako podprůměrné a stejně tak péče učitelek o jejich upevnování. Velmi dobrá úroveň dovedností byla shledána v oblasti hudebně-pohybové a rytmické, v oblasti tvořivosti při výtvarných či

pracovních činnostech a také v oblasti spolupráce při různých činnostech. Pohybové dovednosti jsou na průměrné úrovni. Komunikace dětí mezi sebou je dobrá, avšak příležitostí pro individuální vyjádření postojů či pocitů bylo během inspekce málo. Škola prostřednictvím zvoleného programu podporuje u dětí žádoucí vztah k životnímu prostředí a přírodě.

Při spontánních činnostech vytvářejí učitelky podnětné prostředí a ponechávají dětem volnost ve výběru činnosti. V souladu s programem je důraz kladen na nabídku výtvarných činností a méně na rozvoj námětových či tvořivých her.

Také při řízených činnostech respektují učitelky plně požadavky waldorfské pedagogiky a jejich úsilí je většinou velmi úspěšné, a to jak z hlediska organizace, tak zvolených metod. Nedostatky byly shledány v pěstování hygienických návyků a v nepružném pitném režimu. Výchovně-vzdělávací práce má velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení je v souladu se zřizovací listinou.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Změna zřizovací listiny Waldorfské mateřské školy ze dne 20. prosince 2001 vydaná usnesením Zastupitelstva Městské části Praha 3 pod číslem jednacím 401
2. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané Školským úřadem Praha 3 čj. 2/2000-ORSO ze dne 20. června 2002
3. Dohoda o stanovení počtu tříd a počtu dětí ze dne 22. 3. 2003
4. Evidenční listy dětí včetně kopií rozhodnutí o odkladu školní docházky u pěti dětí
5. Docházky dětí (školní rok 2002/2003)
6. Přehledy výchovné práce (školní rok 2002/2003)
7. Školní vzdělávací program s přílohami, třídní programy
8. Zápisy z pedagogických rad
9. Hospitační záznamy
10. Záznamy o dětech s odkladem školní docházky
11. Materiály ke spolupráci s rodiči
12. Výroční zpráva za školní rok 2001/2002

ZÁVĚR

Mateřská škola pracuje podle principů waldorfské pedagogiky a má k tomuto programu odpovídající personální podmínky, protože všechny učitelky studují nebo už absolvovaly příslušné studium, jedna z učitelek navíc mezinárodní studium Eurytmie. Při řízení uplatňuje ředitelka především osobní vzor, méně pozornosti zatím věnovala hospitační činnosti.

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	16. 5. 2003	1363/03
Zřizovatel – M. č. Praha 3	16. 5. 2003	1362/03

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.